

Kommunledningskontoret
Ola Berglund

Kommunstyrelsen

Antagande av nödvattenplan för Danderyds kommun

Ärendet

Nödvattenplanen utgör kommunens plan för hur dricksvatten effektivt ska kunna distribueras vid kriser, störningar eller andra situationer då ordinarie distribution inte fungerar. Kommunens invånare, besökare, verksamheter, näringsliv och andra aktörer är alla beroende av dricksvatten och därför riskerar avbrott i dricksvattenförsörjningen snabbt omfattande konsekvenser.

Den föreslagna nödvattenplanen syftar till att fastställa rutiner, metoder och tillvägagångssätt för att vid nödvattensituationer effektivt kunna distribuera nödvatten till dricksvattenkonsumenter inom Danderyds kommun. Planen syftar även till att fastställa vilka verksamheter som är mest prioriterade och i vilken ordning nödvattenresurser ska distribueras.

Detaljer kring vilka nödvattenresurser och exakta förmågor kommunen eller andra aktörer har till förfogande omfattas av sekretess och redovisas inte i denna plan. Kommunens nödvattenplatser redovisas inte heller, då dessa är behovsstyrda och anpassas efter krisens karaktär och omfattning.

Förslaget till nödvattenplan har remitterats till Norrvatten, socialnämnden, utbildningsnämnden, tekniska nämnden samt miljö- och stadsbyggnadsnämnden. Remissvaren har beaktats och förslaget har reviderats i relevanta delar.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige antar föreslagen nödvattenplan.

Kommunledningskontorets utredning

Nödvattenplanen har som utgångspunkt att hela eller stora delar av kommunen står utan dricksvatten. I ett sådant scenario måste befintliga resurser prioriteras och förväntningarna på leverans anpassas utifrån rådande omständigheter och tillgängliga resurser. Ambitionen vid denna typ av störningar är att kommunens verksamheter, invånare och andra aktörer får dricksvatten om cirka 5 liter per person och dygn, det vill säga endast dricksvatten och inte vatten för matlagning och personlig hygien, till dess att situationen förbättrats.

Vidare behöver prioriteringarna vara tydliga. I första hand ska dricksvatten tilldelas vård- och omsorgsverksamheter, i andra hand kök och skolor, och i tredje hand allmänheten och övriga, vilket exempelvis kan röra sig om

Kommunledningskontoret
Ola Berglund

föreningar eller företag. Prioritetsordningen bygger på principen om att samhällets nödresurser ska tilldelas dem som i fallande ordning är mest sårbara och där störningarna får störst konsekvenser.

Kommunens resurser är ändliga, med vilket avses att det vid störning eller avbrott i ordinarie leverans av vatten från Norrvatten råder en begränsad tillgång till trycksatt vatten. För att säkerställa att kommunens mest sårbara verksamheter kan fortsätta fungera vid kraftiga påfrestningar är allmänhetens hemberedskap avgörande. Detta innefattar bland annat att var och en antingen har vatten hemma för en vecka eller en plan för hur dricksvattentillgången ska säkerställas vid en kris.¹

Nödvattenplanen fastställer principen för prioritetsordning och vilka som tilldelas nödvatten. För att detta ska kunna effektueras är kommunen i behov av nödvattenresurser. I dagsläget är kommunen i stor utsträckning beroende av andra aktörer såsom VAKA (Nationell vattenkatastrofgrupp vid Livsmedelsverket) eller andra grannkommuner. I en omfattande kris är det inte osannolikt att nationella eller regionala resurser är kraftigt ansträngda och att kommunen endast tilldelas begränsade nödvattenresurser. Det är därför avgörande att denna plan kompletteras med planerade anskaffningar av egna nödvattenresurser, såsom dunkar, vatten på burk samt ”Combotankar 1000 liter”.

VA-avdelningen vid samhällsutvecklingsförvaltningen, vilka normalt sett ansvarar för dricksvattenförsörjningen, ansvarar även för det vid nödvattenkriser och nödvattenplanen reglerar arbetssättet.

Det är Region Stockholm som har ansvaret för att i en nödvattensituation säkerställa att Danderyds sjukhus har de nödvattenresurser som sjukhusverksamheten kräver.² I KFVA, (Kommunala föreskrifter om användningen av den allmänna VA-anläggningen) anges dessutom att kommunen inte alltid kan garantera att vatten levereras. Samverkan har skett med Region Stockholm och Danderyds sjukhus. Slutsatsen är att Danderyds kommun understödjer sjukhuset i den mån kommunen kan, under förutsättning att kommunens mest kritiska verksamheter får det nödvatten som krävs för fortsatt funktionalitet. Exakt vilket behov Danderyds sjukhus har i en nödvattensituation och vilket stöd kommunen kan ge klarläggs genom särskild samverkan mellan Region Stockholm och Danderyds kommun.

Vidare har kommunen uppgiften att verka för att dessa frågor samordnas för aktörer inom kommunens geografiska område.³ Denna samordning gör

¹ <https://www.msb.se/sv/rad-till-privatpersoner/forbered-dig-for-kris/hemberedskap---preppa-for-en-vecka/>

² Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) anger i sin skrift *Den robusta sjukhusbyggnaden* att det är sjukhusens egna ansvar att ha en plan för reservvatten och nödvattenförsörjning *Den robusta sjukhusbyggnaden*, sidan 271.

³ Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, 2 kap 7§

Datum
2026-02-03**Diarienummer**
KS 2024/0230

Kommunledningskontoret
Ola Berglund

Danderyds kommun genom att föreslå Region Stockholm och Danderyds sjukhus att ta fram en alternativ lösning för tillgång till nödvatten i det fall Norrvatten får problem med leveransen av dricksvatten.

Norrvatten har i en utredning⁴ kommit fram till slutsatsen att det är Norrvatten som har uppdraget att även i nödvattensituationer säkerställa att medlemskommunerna får dricksvatten, men att det är kommunerna som ansvarar för distributionen inom kommunen. Danderyds kommun har under 2025 fått en god förmåga⁵ att kunna distribuera nödvatten inom kommunen. Fortsatt samverkan krävs dock med Norrvatten för att utreda och fastställa lämpliga avställningsplatser, volymer samt tidsramar för leveranser från Norrvatten.

I övrigt har samtliga remissinstanser inkommit med remissvar och dessa har beaktats. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden framförde i Sammanträdesprotokoll § 7, M-2024-939, 2025-01-13, Remissvar gällande föreslagen nödvattenplan för Danderyds kommun, att planen behöver omfatta scenarion för både kemiska och biologiska föroreningar. Remissversionen omfattade endast biologiska föroreningar. Planen har uppdaterats i detta avseende.

Vidare fanns önskemål om att fler verksamheter skulle ingå som PRIO 1-verksamheter. Detta önskemål kan inte mötas då PRIO 1 innebär att combotank eller dunkar ställs i direkt anslutning till verksamheten. I en omfattande nödvattensituation kommer kommunen inte ha resurser till det. Ambitionen är fortfarande att PRIO 2- och PRIO-3 verksamheter får vatten, men dessa verksamheter kommer behöva ta sig till en nödvattenplats för detta.

Dialog har förts med remissinstanserna, och kommunledningskontoret bedömer att planen inte behöver remitteras på nytt.

⁴ Rapport utredning Norrvattens roll i nödvattenhantering 2025-05-08

⁵ Anskaffning av 35 combotankar 1m³, vattendunkar samt upprättandet av nödvattengrupp med lastbil vid bildningsförvaltningen.

Kommunledningskontoret
Ola Berglund

Konsekvenser för barn och unga

Bedömningen är att barn och unga gynnas med den föreslagna nödvattenplanen.

Artikel 3

1. Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.

Artikel 6

1. Konventionsstaterna erkänner varje barns inneboende rätt till livet.
2. Konventionsstaterna ska till det yttersta av sin förmåga säkerställa barnets överlevnad och utveckling.

Artikel 28

1. Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till utbildning. I syfte att gradvis förverkliga denna rätt och på grundval av lika möjligheter ska de särskilt:

(a) göra grundskoleutbildning obligatorisk och kostnadsfritt tillgänglig för alla.

Sammantaget bedöms den föreslagna nödvattenplanen beakta barnets bästa genom att säkerställa tillgång till nödvatten för verksamheter som är av särskild betydelse för barns liv, hälsa och utveckling. Planen bidrar till att upprätthålla grundläggande samhällsfunktioner såsom förskola, skola och hälso- och sjukvård även vid en nödvattensituation, i enlighet med artiklarna 3, 6 och 28 i barnkonventionen.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet medför inga direkta ekonomiska konsekvenser.

Planens genomförande kommer troligen medföra framtida investerings- och driftskostnader avseende nödvattenresurser. Dessa kostnader går i dagsläget inte att bedöma utan kommer att hanteras inom ramen för respektive nämnds kommande budgetprocess.

Carina Lundberg Udelepp
Kommundirektör

Patrik Hansson
Digitalisering- och
utvecklingschef

Kommunledningskontoret
Ola Berglund

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Antagande av nödvattenplan för Danderyds kommun
2. Föreslagen nödvattenplan för Danderyds kommun
3. Utbildningsnämndens yttrande, 2025-01-24
4. Utbildningsnämndens beslut, UN 2025-01-29 § 8
5. Miljö- och stadsbyggnadsnämndens yttrande, 2025-01-29
6. Miljö- och stadsbyggnadsnämndens beslut, MSN 2025-01-29 § 7
7. Socialnämndens yttrande, 2025-02-21
8. Socialnämndens beslut, SN 2025-03-19 § 31
9. Tekniska nämndens yttrande, daterat 2025-01-23
10. Tekniska nämndens beslut, TN 2025-01-29 § 14
11. Norrvattens remissvar, daterat 2025-02-12

Expedieras

Tekniska nämnden

Socialnämnden

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Utbildningsnämnden

Norrvatten